

ЎЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI
VAZIRLAR MANKAMASINING
QARORI

ПОСТАНОВЛЕНИЕ
КАБИНЕТА МИНИСТРОВ
РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

« 18 » Февраль 2020 у.

№ 93

Toshkent sh.

**Давлат ўрмон фондига кирмайдиган дарахтлар ва буталарнинг
қимматбаҳо навларини сақлашга доир қўшимча
чора-тадбирлар тўғрисида**

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2030 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикасининг атроф муҳитни муҳофаза қилиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 30 октябрдаги ПФ–5863-сон Фармонининг ижросини таъминлаш, давлат ўрмон фондига кирмайдиган ерларда дарахтлар ва буталардан фойдаланиш тартибини янада такомиллаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “2030 йилгача бўлган даврда Ўзбекистон Республикасининг атроф муҳитни муҳофаза қилиш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида” 2019 йил 30 октябрдаги ПФ–5863-сон Фармони билан давлат ўрмон фондига кирмайдиган дарахтлар ва буталар қимматбаҳо навларининг кесилишига 2019 йил 1 ноябрдан 2020 йил 31 декабргача мораторий жорий этилганлиги маълумот учун қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси томонидан Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси, Фанлар академияси ҳамда манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда ишлаб чиқилган давлат ўрмон фондига кирмайдиган дарахтлар ва буталар қимматбаҳо навларининг рўйхати иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Белгилансинки, мораторий жорий этилган давлат ўрмон фондига кирмайдиган дарахтлар ва буталарнинг қимматбаҳо навларини кесиш бўйича:

давлат хизматлари марказлари ва Ўзбекистон Республикасининг Ягона интерактив давлат хизматлари портали орқали аризаларни қабул қилишга;

худудий экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш органлари томонидан дарахтлар ва буталарни кесиш учун хулосалар беришга;

туман (шаҳар) ҳокимликлари томонидан дарахтлар ва буталарни кесиш учун рухсатномалар расмийлаштирилишига йўл қўйилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги, Экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат кўмитаси, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар, туман (шаҳар) ҳокимликлари ушбу банд талабларини бажариш бўйича кечиктириб бўлмайдиган чоралар кўрсин.

4. Белгилансинки:

давлат ўрмон фондига кирмайдиган ерларда қимматбаҳо навлардан ташқари дарахтлар ва буталар навларини ҳамда табиий омиллар ёки зараркунандалар, ўсимликлар касалликлари таъсирида зарарланган, қуриб бораётган ёки қуриб қолган, шунингдек, фуқароларнинг ҳаёти ва соғлиғига, юридик ва жисмоний шахсларнинг мол-мулкига хавф туғдирувчи дарахтлар ва буталарни санитар кесиш ва қирқишга рухсатнома бериш Вазирлар Маҳкамасининг “Табиатдан фойдаланиш соҳасида давлат хизматлари кўрсатишнинг айрим маъмурий регламентларини тасдиқлаш тўғрисида” 2018 йил 31 мартдаги 255-сон ва “Давлат ўрмон фондига кирмайдиган ерларда дарахтлар ва буталардан фойдаланишни тартибга солиш ва улардан фойдаланиш соҳасида рухсат бериш тартибини янада такомиллаштириш тўғрисида” 2019 йил 17 январдаги 43-сон қарорлари асосида амалга оширилади;

“Обод маҳалла” ва “Обод қишлоқ” давлат дастурлари лойиҳалари асосида ҳудудларни ободонлаштириш ишларида табиий омиллар ёки ўсимликлар зараркунандалари, касалликлари таъсирида шикастланган, қуриётган ёки қуриб қолган, шунингдек, одамларнинг ҳаёти ва соғлиғига, юридик ва жисмоний шахсларнинг мол-мулкига хавф солаётган дарахтларни кесиш ва қирқиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибга риоя қилинган ҳолда фақат туман (шаҳар) ободонлаштириш бошқармалари томонидан амалга оширилади;

объектларни қуриш ва қуришни лойиҳалаштириш учун ер майдонларини танлаш ва ажратиш босқичида расмийлаштириладиган ҳужжатларда, маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органларининг қарорларида, шунингдек, электрон онлайн-аукцион натижалари баённомаларида ер участкасида ўсаётган дарахтлар сони, уларнинг аниқ координаталари, навлари, диаметри, баландлиги кўрсатилиши шарт, шунингдек, уларни сақлаб қолиш ва муҳофаза қилиш чоралари ва талаблари белгиланиши керак;

лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқишда қурилиш майдонида ўсаётган дарахтлар ва буталар қимматбаҳо навлари тўлиқ сақлаб қоллиниши ёки кўчириб ўтказилиши таъминланиши шарт, дарахтлар ва буталар бошқа навларининг камида 50 фоизи сақлаб қоллиниши ёки кўчириб ўтказилиши ёхуд уларнинг ўрнига ўнтадан кам бўлмаган дарахтлар компенсация сифатида экиб берилиши керак;

2020 йил 1 мартдан бошлаб қурилиш, қайта таъмирлаш, қайта тиклаш, капитал таъмирлаш, қурилиш объектларини ободонлаштириш, бузиш бўйича

лойиҳа ҳужжатларида, шунингдек, қурилиш объектларини фойдаланишга қабул қилишда мажбурий тартибда ўсимлик дунёси объектларига ва уларнинг ўсиш муҳитига салбий таъсир кўрсатишнинг олдини олишни таъминлайдиган, уларни бундай таъсирдан ҳимоя қиладиган чоралар, компенсация тадбирлари ҳамда ушбу соҳадаги қоида ва меъёрлар асосида кўкаламзорлаштириш чоралари назарда тутилади.

5. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари:

объектларни қуриш ва қуришни лойиҳалаштириш учун ер майдонларини танлаш ва ажратишда ушбу ер майдонларида жойлашган дарахт ва буталарни сақлаб қолиш учун зарур чораларни кўрсинлар;

ободонлаштириш бошқармаларини дарахт ва буталарни парвариш қилиш соҳасидаги мутахассислар, шунингдек, зарур бўлган техник воситалар билан таъминласинлар.

6. Ўзбекистон Республикаси Қурилиш вазирлиги Экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси билан биргаликда 2020 йил 1 мартдан қурилиш, реконструкция қилиш, капитал таъмирлаш, қурилиш объектларини ободонлаштириш, бузиш, қурилиш объектларини фойдаланишга қабул қилиш пайтида лойиҳалаш ҳужжатларига қуйидаги мажбурий талабларни киритсин:

ўсимлик дунёси объектларига, уларнинг ўсиш муҳитига салбий таъсирнинг олдини олиш, шунингдек, уларни бундай таъсирдан ҳимоя қилишни таъминлайдиган чоралар;

қонун ҳужжатларига мувофиқ компенсация чоралари;

кўкаламзорлаштириш ишларини лойиҳалаштириш қоидаларига ҳамда шу соҳадаги меъёрларга мувофиқ амалга ошириш.

7. Ўзбекистон Республикаси Экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси вазирликлар ва идоралар, хўжалик бирлашмалари ва маҳаллий ижро этувчи ҳокимият органлари томонидан объектларни қуриш ва қуришни лойиҳалаштириш учун ер майдонларини танлаш ва ажратиш босқичида, шунингдек, муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини (электр, газ ва сув таъминоти, канализация, темир йўл ҳамда автомобиль йўллари ва бошқалар) барпо этишда, шу жумладан, дарахтлар ва буталарни кўчириб ўтказиш амалиётини қўллаш орқали уларнинг сақлаб қолиниши катъий таъминланиши устидан назоратни кучайтирсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитаси, Экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, Адлия вазирлиги икки ой муддатда юридик ва жисмоний шахсларнинг кўп йиллик дарахтзорларга эгалик ҳуқуқини аниқлаш тартибини такомиллаштириш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси, Экология ва атропоф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, Фанлар академияси, Тошкент давлат аграр университети билан биргаликда 2020 йил 1 июнга қадар Тошкент давлат аграр университети базасида ободонлаштириш бошқармалари ва бошқа тегишли ташкилотлар учун дарахтларни парвариш қилиш бўйича мутахассислар (арбористлар) тайёрлаш бўйича ўқув курсларини ташкил этиш бўйича таклиф киритсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Ўрмон хўжалиги давлат қўмитаси Экология ва атропоф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси, Фанлар академияси, манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда иқлим ва бошқа шароитлардан келиб чиқиб, аҳоли пунктларида экишга тавсия этиладиган манзарали дарахт навлари рўйхатини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин ҳамда уни заруратга қараб янгиланиб борилишини таъминласин.

11. Ўзбекистон Республикаси Экология ва атропоф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда:

давлат ўрмон фондига кирмайдиган ерларда дарахт ва буталарни парвариш қилиш, буташ, кесиш ва улардан фойдаланишнинг амалдаги тартибини қайта кўриб чиққан ҳолда, уни такомиллаштириш юзасидан таклифлар ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

давлат ўрмон фондидан ташқари ерларда дарахт ва буталарни кесиш, уларни бошқа ерга кўчириб ўтказиш тартиби ҳамда компенсация тадбирларини амалга ошириш шартлари бузилганлиги, давлат ўрмон фондидан ташқари ерларда ноқонуний дарахт ва буталар ноқонуний кесилганлиги, шунингдек, ноқонуний кесилган дарахтлар ва буталар ташилиши ва қабул қилиниши учун, жумладан, бундай ҳаракатларни содир этганлик учун жиноий жавобгарликгача жавобгарликни кучайтириш бўйича таклиф киритсин.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари А.Ж. Раматов, Ўзбекистон Республикаси Экология ва атропоф муҳитни муҳофаза қилиш давлат қўмитаси раиси Б.Т. Кўчқоров, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

А. Арипов

**Давлат ўрмон фондига кирмайдиган дарахтлар ва буталар қимматбаҳо навларининг
РЎЙХАТИ**

Т/р	Турнинг илмий номи	Хусусияти
I. Давлат ўрмон фондига кирмайдиган қимматбаҳо (ёғочбоп) навли дарахтлар		
1	Грек ёнғоғи (<i>Juglans regia</i> L.)	Ёғочи қимматбаҳо
2	Силлик қайрағоч (<i>Ulmus laevis</i> Pall.)	Ёғочи қимматбаҳо, чиримайди, манзарали ва шарсимон кўринишга эга
3	Ялонғоч қайрағоч (<i>Ulmus glabra</i> Huds.)	Ёғочи қимматбаҳо, чиримайди, манзарали ва шарсимон кўринишга эга
4	Пастбўйли қайрағоч, қайрағоч (<i>Ulmus pumila</i> L.)	Ёғочи қимматбаҳо, чиримайди, манзарали ва шарсимон кўринишга эга
5	Кавказ катронғиси, туғдона (<i>Celtis caucasica</i> Willd.)	Ёғочи жуда қаттиқ ва зич, чиримайди, қимматбаҳо ҳисобланади
6	Тукли заранг (<i>Acer pubescens</i> Franch.)	Ёғочи жуда қаттиқ ва зич, қимматбаҳо қурилиш материали ҳисобланади
7	Секвоя (<i>Sequoia sempervirens</i> Emdl.)	Ёғочи қимматбаҳо қурилиш материали ҳисобланади
8	Оддий эман (<i>Quercus robur</i> L.)	Ёғочи қимматбаҳо
9	Чинорсимон заранг (<i>Acer platanoides</i> L.)	Ёғочи қимматбаҳо, танаси узун
10	Ок акация (<i>Robinia pseudoacacia</i>)	Ёғочи қимматбаҳо, чиримайди манзарали ва шарсимон кўринишга эга
11	Глидичия (<i>Gleditsia triacanthos</i>)	Ёғочи қимматбаҳо, танаси узун ва текис, чиримайди
12	Гинкго билоба (<i>Ginkgo biloba</i>)	Ёғочи қимматбаҳо, танаси узун ва текис
13	Шумтол (<i>Fraxinus raibocarpa</i> Regel.)	Ёғочи зич ва қимматбаҳо, танаси узун ва текис
14	Сурия қорашумтоли (<i>Fraxinus syriaca</i> Boiss.)	Ёғочи зич ва қимматбаҳо, танаси узун ва текис
15	Оддий қарағай (<i>Pinus sylvestris</i>)	Ёғочи қизғиш, қурилишда кенг фойдаланилади, қимматбаҳо, танаси узун ва текис
16	Ғарб туяси (<i>Thuja occidentalis</i> L.)	Ёғочи қимматбаҳо, танаси қизғиш, буюмлар ясашда кенг фойдаланилади
17	Мелия азедарах (<i>Melia azedarach</i>)	Ёғочи зич ва қимматбаҳо, танаси узун ва текис
18	Павлония (<i>Paulownia tomentosa</i>)	Ёғочи тез ўсувчи ва қимматбаҳо, танаси узун ва текис
19	Кўкбаргли терак, туранғил (<i>Populus pruinosa</i> Schrenk)	Қурилишда кенг фойдаланилади, ариқ ва зовур атрофларида экилиб, ер ости сизот сувларининг сатҳини пасайтиради
20	Оқ тут (<i>Morus alba</i> L.)	Ёғочи жуда қаттиқ, мусиқа асбоблари ва бошқа буюмларни тайёрлашда кенг фойдаланилади
21	Ғарб чинори (<i>Platanus occidentalis</i> L.)	Мусиқа асбоблари, мебель ва бошқа буюмларни тайёрлашда кенг фойдаланилади
22	Зарангбаргли чинор (<i>Platanus acerifolia</i> Willd)	Қурилиш материаллари, мебель ва бошқа буюмларни тайёрлашда кенг фойдаланилади

II. Давлат ўрмон фондида кирмайдиган қимматбаҳо (манзарали) навли дарахтлар		
23	Туркистон арчаси, ўрикалча (<i>Juniperus turkestanica</i> Kom.)	Манзарали хусусиятга эга, маданийлаштириб бўлмайди.
24	Яримшарсимон арча, саурарча (<i>Juniperus semiglobosa</i> Regel)	Доим яшил, манзарали, ўзидан хушбўй хид чиқаради
25	Зарафшон арчаси, қизиларча, қора арча (<i>Juniperus seravschanica</i> Kom.)	Доим яшил, манзарали, тоғли ҳудудларда тарқалган
26	Соқолчали қайин (<i>Betula pendula</i> Roth)	Тана ва шохлари жуда чиройли, танасининг ранги оқ ва қора аралаш
27	Тяньшан қайини (<i>Betula tianschanica</i> Rupr.)	Манзарали, танасининг ранги оқ ва қора аралаш
28	Капю толи (<i>Salix capusii</i> Franch.)	Манзарали, тана ва шохлари ўзига хос чиройли
29	Андросов қайрағочи, садақайрағоч (<i>Ulmus androssowii</i> Litv.)	Шарсимон шаклга эга, манзарали
30	Қора тут, шотут (<i>Morus nigra</i> L.)	Манзарали, чиройли
31	Семенов заранги (<i>Acer semenovii</i> Regel & Herder)	Фақат тоғли ҳудудларда ўсади ва ёғочи жуда қаттиқ ва чиройли кўринишга эга
32	Канада арғувони (<i>Cercis canadensis</i> L.)	Веgetация даврида жуда чиройли гуллайди
33	Ленкаран акацияси (<i>Albizia julibrissin</i>)	Веgetация даврида жуда чиройли гуллайди, манзарали
34	Юраксимон жука (<i>Tilia cordata</i> Mill.)	Манзарали, чиройли гуллайди ва ўзидан хушбўй хид чиқаради. Кўп микдорда нектар сақловчи
35	Терисимон Скумпия (<i>Cotinus coggygria</i> Scop.)	Мевалари чиройли, манзарали дарахт
36	Супирги кельрейтерия (<i>Koelreuteria paniculata</i> Lam.)	Гуллари сарик рангда, гуллайди, ўзига хос чиройли
37	Сохта каштан (<i>Aesculus hippocastanum</i> L.)	Манзарали ва чиройли гуллайди
38	Бруссонетия (<i>Broussonetia papyrifera</i>)	Мевалари чиройли манзарали дарахт
39	Туркистон заранги (<i>Acer turkestanicum</i> Pax)	Манзарали дарахт, Самарқанд вилоятининг жанубий ҳудудларида тарқалган
40	Қорақарағай (<i>Pinus nigra</i>)	Мевалари чиройли манзарали дарахт
41	Элдор қарағайи (<i>Pinus eldarica</i>)	Жуда чиройли манзарали дарахт
42	Қрим қарағайи (<i>Pinus nigra pallasiana</i>)	Жуда чиройли манзарали дарахт
43	Тикони кўк қарағай (<i>Picea pungens</i> Engelm)	Қимматабаҳо манзарали дарахт
44	Шренк қарағайи (<i>Picea schrenkiana</i> Fisch. & С.А. Мей.)	Манзарали дарахт
45	Кедр, гималай кедри (<i>Thuja plicata</i> D. Don.)	Камёб, чиройли ва манзарали
46	Казак арчаси (<i>Juniperus sabina</i> L.)	Камёб, чиройли ва манзарали
47	Доимий яшил кипарис (<i>Cupressus sempervirens</i> L.)	Жуда чиройли ва манзарали
48	Глиптостробуссимон Метасеквойя, Хитой Метасеквойяси (<i>Metasequoia glyptostroboides</i> Hu et Cheng)	Ўзига хос манзарага эга чиройли дарахт
49	Лола дарахти (<i>Liriodendron tulipifera</i> L.)	Реликт ўсимлик, манзарали
55	Йирик гулли магнолия (<i>Magnolia grandiflora</i> L.)	Қимматбаҳо манзарали дарахт
51	Магнолия (<i>Magnolia</i> L.)	Қимматбаҳо манзарали дарахт
52	Тўқ сарик маклюра (<i>Maclura pomifera</i>)	Улкан чиройли дарахт
53	Чўзиқбаргли тол (<i>Salix linearifolia</i> E. Wolf)	Чиройли дарахт
54	Мажнунтол (<i>Babytonica</i> L.)	Серсоя, чиройли дарахт

55	Ошловчи тотум (<i>Rhus coriaria</i> L.)	Манзарали дарахт
56	Узунбарг жийда (<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.)	Манзарали дарахт
57	Шарқ жийдаси (<i>Elaeagnus orientalis</i> L.)	Манзарали дарахт
58	Гўзал каталпа (<i>Catalpa bignonioides</i> walter)	Манзарали дарахт
59	Сиверс олмаси, ёввойи олма (<i>Malus sieversii</i> M. Roem)	Камёб манзарали дарахт
60	Форс қизилчетани (<i>Sorbus persica</i> Hedl.)	Манзарали дарахт
61	Тяньшан қизилчетани (<i>Sorbus tianschanica</i> Rupr.)	Манзарали дарахт
62	Туркистон четани (<i>Sorbus turkestanica</i> (Franch.) Hedl.)	Манзарали дарахт
63	Туркистон дўланаси, қизил дўлана (<i>Crataegus turkestanica</i> Pojark.)	Манзарали дарахт
64	Бухоро бодоми, ёввойи бодом (<i>Amygdalus bucharica</i> Korsh.)	Манзарали дарахт
III. Давлат ўрмон фондига қирмайдиган (Ўзбекистон Қизил китобига киритилган) қимматбаҳо навли дарахтлар		
65	Шарқ чинори, чинор (<i>Platanus orientalis</i> L.)	Ёввойи ҳолда Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларининг тоғли жойларида ўсади
66	Ўрта Осиё ноки, напвати (<i>Pyrus asiae-mediae</i> Popov)	Фақат Тошкент вилояти, Пском дарёси бўйи Испай қишлоғида ўсади
IV. Давлат ўрмон фондига қирмайдиган қимматбаҳо навли буталар		
67	Форзиция (<i>Forsythia</i>)	Манзарали, чиройли гуллайди
68	Ҳинд сирени (<i>Lagerstroemia indica</i> L.)	Хушбўй ҳидли, манзарали гуллайди
69	Япон толи (<i>Chaenomeles japonica</i>)	Манзарали, чиройли гуллайди
70	Пираканта (<i>Pyracantha</i> L.)	Манзарали, чиройли гуллайди
71	Спирея (<i>Spiraea</i>)	Манзарали, чиройли гуллайди
72	Гибискус (<i>Hibiscus</i> L.)	Манзарали, чиройли гуллайди
73	Бересклет (<i>Euonymus</i>)	Манзарали, чиройли.
74	Самшит (<i>Buxus</i> L.)	Манзарали, зич, ўзига хос чиройли
75	Магония (<i>Mahonia aquifolium</i>)	Манзарали, чиройли камёб
76	Қорақад Барбарис (<i>Berberis</i> L.)	Манзарали, чиройли гуллайди
77	Сирень (<i>Syringa vulgaris</i>)	Манзарали, чиройли гуллайди
78	Жасмин (<i>Jasminum officinale</i>)	Манзарали, чиройли гуллайди

